

Ipsa habet triginta sex cameras, ut patet in ipsa. Quaelibet camera multa et diversa significata habet per duas litteras, contentas in ea; sicut camera BC multa et diversa significata habet per B, C; similiter camera BD multa et diversa significata habet per B, D, etc. Et hoc iam patet in alphabeto ante dicto.

In qualibet camera sunt duae litterae, in ea contentae; et ipsae significant subiectum et praedicatum. In quibus artista inquit medium, cum quo subiectum et praedicatum coniunguntur; sicut bonitas et magnitudo, quae coniunguntur per concordantiam, et huiusmodi. Cum quo medio artista intendit concludere et propositionem declarare.

In ipsa figura significatum est, quod unumquodque principium cuilibet principio attribuitur; sicut B, cui attribuitur C, D; et C attribuitur B, D, etc.; ut patet in figura. Ratio huius est, ut intellectus cum omnibus principiis cognoscat quodlibet principium, ut ad eandem quaestionem deducat multas rationes.

Et de hoc volumus dare exemplum de bonitate; de qua subiectum faciemus, de aliis autem principiis praedicatum: Bonitas est magna, bonitas est durabilis, bonitas est potens, bonitas est scibilis, bonitas est amabilis, bonitas est virtuosa, bonitas est vera, bonitas est gloriosa, bonitas est differens, bonitas est concordans, bonitas est contrarians, bonitas est principians, bonitas est medians, bonitas est finiens, bonitas est maiorificans, bonitas

Ea are 36 de camere, cum se poate vedea. Fiecare cameră are, prin cele două litere cuprinse în ea, multiple și diferite lucruri semnificate, astfel camera BC are multiple și diferite semnificații prin B, C; la fel camera BD are multiple și diferite semnificații prin B, D etc. Aceasta este deja evident din alfabetul prezentat anterior.

În fiecare cameră sunt cuprinse două litere, ce reprezintă subiectul și predicatul, în care utilizatorul acestei *Ars* caută termenul de legătură prin care subiectul și predicatul trebuie legate; de exemplu, bunătatea și mărimea se leagă prin concordanță etc. Utilizatorul acestei *Ars* folosește termenii de legătură pentru a ajunge la concluzii și pentru a explica propozițiile.

În această figură se arată că fiecare principiu se poate atribui oricărui alt principiu; de exemplu, lui B i se pot atribui C, D etc.; și lui C i se pot atribui B, D etc.; după cum se vede în figură. Aceasta pentru ca intelectul să cunoască fiecare principiu în legătură cu toate celelalte, astfel încât să obțină multe argumente pentru aceeași întrebare.

Iar în această privință dorim să dăm un exemplu despre bunătate, din care vom face subiectul, iar din celelalte principii predicatul. Bunătatea este mare; bunătatea este durabilă; bunătatea este puternică; bunătatea este cognoscibilă; bunătatea poate fi iubită; bunătatea este virtuoaasă; bunătatea este adevărată; bunătatea este glorioasă; bunătatea este diferită; bunătatea dă concordanță; bunătatea dă contrarietate; bunătatea dă început; bunătatea este mijlocitoare; bunătatea dă scop; bunătatea

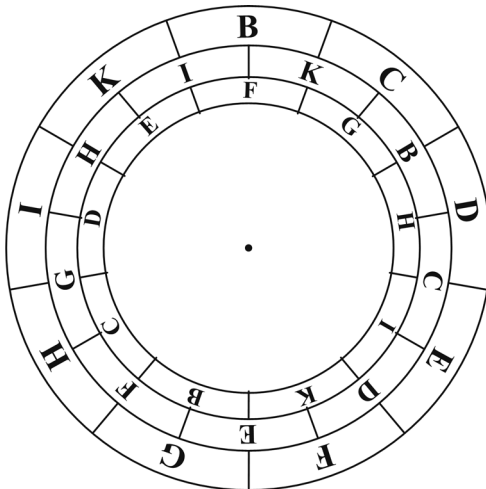
est coaequans, bonitas est minorificans. Et sicut diximus de bonitate, ita potest dici de aliis principiis suo modo.

Figura ista est valde generalis; cum qua intellectus est valde generalis ad faciendum scientias.

Conditio huius figurae est, quod una camera non sit contra aliam, sed ad invicem concordent in conclusione; sicut camera BC, quae non sit contra cameram BD; et sic de aliis. Cum tali quidem conditione intellectus conditionat se, et facit scientiam.

4. De quarta figura

Quarta figura habet tres circulos. Quorum superior est immobilis, duo autem inferiores sunt mobiles, ut in figura patet.

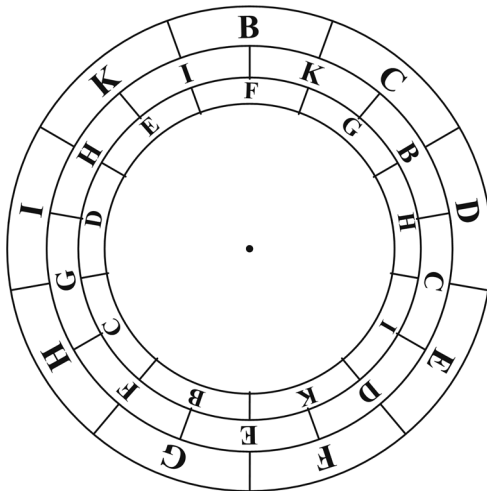
dă superioritate; bunătatea dă egalitate; bunătatea dă inferioritate. Ceea ce am spus despre bunătate se poate spune și despre celelalte principii în felul lor.

Această figură este foarte generală și, cu ea, intelectul este foarte general în realizarea științelor.

Condiția acestei figuri este ca o cameră să nu se opună celorlalte, ci să concorde între ele în concluzie; de exemplu, camera BC nu trebuie să se opună camerei BD și la fel celelalte. Respectând această condiție, intelectul se află în condiția de a realiza știința.

4. *Figura a patra*

Figura a patra are trei cercuri, dintre care cel mai mare este imobil, iar celelalte două sunt mobile, cum reiese din figură.

Circulus medius volvitur sub circulo superior immobili; ut puta, quando ponitur C sub B. Circulus autem inferior volvitur sub medio circulo; sicut quando ponitur D sub C. Et tunc temporis formantur novem camerae; BCD est una; CDE est alia; et sic de aliis.

Deinceps E circuli minoris ponatur sub C circuli mediocris; et tunc temporis formantur aliae novem camerae. BCE est una camera, CDF alia. Et cum omnes litterae circuli minoris erunt discursae cum B circuli maioris et cum C circuli mediocris, tunc temporis C est medium inter B et D, eo quia B et D participant inter se ad invicem per significata de C. Et sic de aliis cameris. Et sic per media camerarum homo venatur necessarias conclusiones et invenit illas.

Iterum discurrantur litterae cum B eiusdem circuli maioris et cum D circuli mediocris; et sic de aliis litteris circuli mediocris et circuli inferioris, mutando illas, B circuli maioris existente immobili, usquequo perveniat cum B circuli maioris ad I circuli mediocris et ad K circuli inferioris et sic erunt ducentae quinquaginta et duae camerae.

Figura ista generalior est, quam tertia, quia in qualibet camera istius figurae sunt tres litterae; sed in qualibet camera tertiae figurae non sunt nisi duae litterae. Ideo intellectus est generalior per quartam figuram, quam per tertiam.

De conditione quartae figurae est, quod intellectus applicet illas litteras ad propositum, quae videntur

Cercul mijlociu este rotit⁵ sub cercul superior imobil, astfel încât, de exemplu, C este așezat sub B. La rândul lui, cercul mai mic este rotit sub cercul mijlociu și astfel D, de exemplu, se așază sub C. Astfel se formează nouă camere; BCD este una, CDE alta și așa mai departe.

Apoi E de pe cercul mic este așezat sub C de pe cercul mijlociu, astfel încât se formează alte nouă camere. Una este BCE, alta CDF. Când toate literele de pe cercul mic au fost legate cu B de pe cercul superior și cu C de pe cercul mijlociu, C va fi termenul mediu între B și D, căci B și D participă unul la altul prin semnificația lui C. Și la fel pentru celelalte camere. Și astfel, prin intermediul camerelor, sunt căutate concluzii necesare și se găsesc.

Apoi, toate literele trebuie legate cu B de pe cercul mare și cu D de pe cercul mijlociu; și la fel cu celelalte litere ale cercului mijlociu și ale cercului mic, mutându-le în timp ce B de pe cercul mare rămâne imobil, până se ajunge la B de pe cercul mare, la I de pe cercul mijlociu și la K de pe cercul mic; și astfel vor rezulta 252 de camere.

Această figură este mai generală decât a treia, căci în fiecare cameră a ei sunt trei litere, în timp ce în oricare cameră a figurii a treia sunt doar două litere. Astfel, intelectul este mai general prin a patra figură decât prin a treia.

Condiția acestei figuri este ca intelectul să aplice obiectului său acele litere care apar ca fiind mai aplicabile